

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio vndecima. Vtrum sit necessarium confiteri sacerdoti, an sufficiat alteri confiteri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

legem institutam per legislatorem, propter quod Papa, & multo minus inferiores eo, non possunt dispensare q̄ ille qui peccauit mortaliter & tenetur cōfiteri secundum ordinatōē Christi nunquā confiteatur, sicut nō possunt dispensare q̄ paruulus natus in originali peccato saluetur sine baptismo, quō ordinatio Christi sit in contrariū loan. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto non potest intrare in regnum Dei. Et confirmatur, quia Ecclesia Christi fundata est in Fide & Sacramētis, & ideo sicut ad ministros Ecclesie nō pertinet nouos articulos fidei edere, aut editos remouere, aut in aliquo eorum dispensare, ne credatur: sic ad eos non pertinet noua sacramenta instituire, aut instituta remouere, aut dispensare q̄ non recipiantur, maxime illa quę sunt de necessitate salutis sicut baptismus & penitentia.

8 Ad Primum argumentum dicendum q̄ non est simile de purgatione originalis peccati per alterum, & de purgatione peccati actualis per proprium actum: quia maioris efficacie est passio Christi ad deletionem peccati originalis per alterum contracti, quam actus noster sit ad deletionem peccati actualis per proprium actum cōmissi, & etiam grauius est originali: & ideo ibi sufficit actus alienus, quia per baptismum cōmunicatur nobis uirtus passionis Christi, hic autem non sufficit proprius actus.

9 Ad secundum dicendum q̄ Ecclesia non potest dispensare cum eo qui peccauit mortaliter, licet possit dispensare in suo statuto de confitendo semel in anno, nisi intra annum contingeret casus in quo esset necessarium implere pręceptum Christi de confessione. Qui autem sint illi casus, patet in sequenti quęstione.

10 Ad tertium dicendum q̄ Petrus & Magdalena peccauerunt nō post baptismum, vel post Christi passionem: & ideo non tenebantur ad confessionem quę nondum erat instituta. Vel dicendum quōd Christus qui habuit potestatem excellentie, potuit eis dare effectum sacramenti sine sacramento: non sic autem possunt ministri qui nō habent potestatem excellentie, sed simplicis ministerii, vel fortę confessi fuerunt, quantum non legatur. Multa enim facta sunt per Christum & sanctos, quę non sunt in scriptis redacta, ideo &c.

QVÆSTIO DECIMA.

Vtrum peccator postquā peccauit statim tenetur conteri & confiteri habita copia sacerdotis.

Ad tertium sic proceditur, & arguitur quōd peccator postquā peccauit statim tenetur conteri & confiteri habita copia sacerdotis: quia illud q̄ sine termino debetur statim debetur, sed peccator postquā peccauit debet conteri & confiteri, nec est ad hoc positus aliquis certus terminus, ergo tenetur ad statim.

2 Item Hugo de S. Victore dixit, quōd si necessitas nō est quę prætendatur, nō excusatur contemptus: sed contemptus in sacramentis est peccatum mortale, ergo mortaliter peccat, qui non statim conteritur, nisi necessitas eum excuset.

3 IN CONTRARIUM arguitur, quia in decretali, omnis utriusq̄ sexus, simul ponitur pręceptū de confessione, & de eucharistie perceptione: sed qui non cōmunicat ante Pascha nō peccat mortaliter, ergo similiter qui non confitetur ante Pascha non peccat mortaliter.

4 RESPONSIO. Videnda sunt duo. Primum est de cōtritione vtrum ad eam teneatur peccator statim postquam peccauit, & secundum erit de confessione.

5 Quantum ad primum sciēdum est q̄ aliquis potest teneri ad contritionem dupliciter. Vno modo sub conditione, scilicet si vult esse in statu gratie & salutis, & hoc modo non est dubium quin peccator statim post peccatum teneatur conteri, quia sine contritione nō potest esse in statu salutis & gratie, & ideo qua ratione vult secundum eadem ratione oportet eum velle primum. Alio modo potest intelligi aliquem teneri ad cōtritionem ex pręcepto, ita q̄ nisi conteratur peccat mortaliter tanq̄ transgressor pręcepti: & hoc modo peccator non tenetur regulariter conteri statim postquam peccauit, quia perseuerare in eodem peccato secundum reatum non inducit nouum peccatum. Sed peccator si non cōteratur statim post

quam peccauit solum perseuerat secundum reatum in peccato per eum cōmissio, nec est aliquod pręceptum quod obliget eum ad statim conterendum, ergo nō peccat nouo peccato. Et quia in contritione includitur propositum confitēdi, ideo ad tale propositum nullus obligatur, nisi sicut ad contritionem.

6 De confessione autem actuali dicendum est, q̄ ad eam faciendam statim nullus obligatur absolute loquendo, obligatur tamen in certis casibus. Quod patet, quia pręceptum affirmatiuum licet obliget semper, non tamē ad semper, sed solum pro tempore quo imminet necessitas implendi pręceptum: sicut filius nō tenetur omni die & omni hora honorare parentes, sed solum quando incumbit tempus & necessitas honorandi. Sed confiteri est pręceptū affirmatiuum, ergo nō obligat nisi pro tempore quo necesse est impleri hoc pręceptū. Tempus autē quo imminet necessitas confitēdi est in quinq̄ casibus. Primus est quando homo habet eucharistiam recipere, quia nullus quantumcunq̄ contritus absq̄ confessione debet eucharistiam suscipere oblata copia sacerdotis. Secundus est statim ecclesie quę pręcipit q̄ confessio non differatur ultra Pascha, vt dictum est prius: & iste secundus modus dependet ex primo, quia ecclesia pręcipit confessionē fieri ante Pascha, vt in Paschate digne suscipiatur eucharistia. Tertius est propter mortis periculum, quia cū sacramenta sint instituta pro hominibus quoad statum vitę, si aliqui imminet probabiliter exitus de hac vita tenetur recipere sacramenta ad ipsum pertinētia, & maxime sacramentum quod est necessitatis, vt est penitentia. Et ideo beatus Iac. simul promulgauit pręceptum de confessione faciēda, & de extrema vnctione recipiēda. Quartus est cū aliquis habet peccatū de quo non potest eum absolueri nisi superior quem habet præsentem, & probabiliter credit quōd eum de cetero non habebit. Quintus quando aliquis ex scrupulo conscientie credit se teneri ad statim confitēdū. Et sic tenetur aliquis ad confessionem statim faciendam propter sacramētum sumendum, statim, periculum, dubium, & scrupulum: hoc autem intelligendum est de fidei baptizato, quia cū baptismus sit ianua omnium sacramentorum, ante baptismum non potest suscipi aliquod sacramentum nouę legis.

7 Ad primū arg. dicēdū est q̄ illud q̄ debetur sine termino debetur statim. cōfessio autē sacramentalis nō debetur sine termino: quia quāuis ex natura sacramenti nō sit præfixus aliquis certus terminus, nec etiā pręcepto Christi, tamen est præfixus generalis terminus, videlicet tempus præsentis vitę intra quem terminum potest confiteri peccator, nec adstringitur ad aliquem certum terminum nisi in casibus prædictis.

8 Ad secundum dicēdum est quōd Hugo loquitur de illo qui sine sacramento decedit de presenti vita, qui non potest excusari a cōtēptu, nisi articulus necessitatis eum excuset.

QVÆSTIO XI.

Vtrum sit necessarium confiteri sacerdoti, an sufficiat alteri confiteri.

Circa secundum principale quæruntur duo. Primum est, vtrum sit necessarium confiteri sacerdoti, an sufficiat alteri confiteri. Secundum est, vtrum sit necessarium confiteri proprio sacerdoti. Ad primum proceditur, & arguitur sic q̄ sufficiat confiteri non sacerdoti: quia confessio promulgata est a beato Iacobo, Iac. 5. Confitemini alterutrum peccata vestra, sed secundum hęc promulgationem licitum est æqualiter cuilibet confiteri, ergo &c.

2 Item pręceptum est rectoribus ecclesiarū, vt agnoscant vultum pecorum suorum Prou. 27. quod fit per confessionem: sed rector ecclesie quandoq̄ est non sacerdos, ergo saltem tales possunt audire confessiones.

3 IN CONTRARIUM arguitur, quia in veteri lege discernendi lepram a lepra fuit commissum solis sacerdotibus: sed per illud iudicij figurabatur iudicij cōfessionis, ergo iudicium confessionis quo discernitur inter culpam & culpam pertinet ad solos sacerdotes.

4 RESPONSIO. Aut confitens habet copiam sacerdotis, aut non habet: si habet, necessarium est quōd cōfiteatur

fitur in casibus duntaxat in quibus necessarium est confiteri, ut dictum est in precedentibus, quod patet sic: Sacramentum confessionis est de necessitate salutis, nisi excludatur per articulum necessitatis, sed non est sacramentum confessionis nisi fiat confessio sacerdoti, ergo necessarium est confiteri sacerdoti. Maior patet ex dictis. Minor declaratur, quia non est verum sacramentum ubi non est verus minister sacramenti, sed verus minister sacramenti confessionis est solus sacerdos, ut patet ex traditione Christi prius allegata, & ex forma quam servat ecclesia in ordinatione sacerdotum, in qua dicuntur eadem verba super ordinandos quae Christus dixit discipulis (scilicet) quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, &c. quae directe respiciunt potestatem ministri super effectum sacramenti, ergo non est verum sacramentum confessionis quando non fit confessio sacerdoti.

Si autem non habeatur copia sacerdotis, sic dicunt quidam quod tenetur laicis confiteri, quorum ratio est, quia in sacramento confessionis non solum est aliquid ex parte ministri (scilicet absolutio & iniunctio satisfactoria) sed etiam est aliquid ex parte confitentis, qui sacramentum suscipit, scilicet confessio, & utrumque concurrat ad plenitudinem sacramenti, quando ergo possibile est utrumque concurrere necessarium est utrumque observare, sed quando deest sacerdotis copia & necessitas imminet debet facere penitens quod in se est (scilicet conteri & confiteri cui potest, clerico non sacerdoti vel laico). Sed istud non videtur necessarium, quia cessante principali cessat accessorium: sed confessio fit principaliter propter absolutionem, ergo si deest copia sacerdotis absolventis, qui solus potest in foro penitentiae absolvere, absolutus est penitens ab obligatione confessionis.

Propter hoc potest aliter dici quod nunquam est necessarium confiteri non sacerdoti, est tamen licitum si fiat ex sola humilitate ad habendum consilium vel ad verendum propter Deum, qui verendum sit pars satisfactoria, dummodo confitens non subiciat se non sacerdoti sacramentaliter ut ministro: hoc enim esset illicitum, quia sicut non sacerdos peccaret si gereret se pro ministro huius sacramenti, sic peccaret qui subiceret se non sacerdoti ut ministro.

A. D. Primum arguendum dicendum quod beatus Iacobus loquitur ex suppositione divinae institutionis per quam sacramentalis confessio solum est facienda sacerdotibus, pro eo quod eis solis dedit Christus potestatem peccata remittere, ut patet Iohan. 20. quo supposito beatus Iacobus confessionem faciendam eis monuit.

Ad secundum dicendum quod curatus debet cognoscere vultum subditi sui dupliciter. Uno modo quantum ad exteriorem conversationem, an peccator notorius an non, & in hoc non debet credere subdito, & hac cognitionem potest habere curatus non sacerdos sicut sacerdos, alio modo quantum ad conscientiam interiorem in sacramento confitentis, & hanc habet solus sacerdos: propter quod rationabiliter institutum est, ut curati parochiani intra annum ordinarentur, quia aliter non possunt integrè exercere suum officium, & irrationabiliter dispensatur in hoc nisi magna causa subsit, ideo &c.

Q. V. ESTIO. XII.

Utrum necessarium sit confiteri proprio sacerdoti & non alii etiam habenti privilegium vel mandatum, &c.

Ad secundum sic proceditur, & arguitur quod necessarium sit confiteri proprio sacerdoti, & non alii etiam habenti privilegium vel mandatum superioris sine licentia proprii sacerdotis: quia Papa per nullam concessionem intendit prejudicare iuri alieno, sed istud pertinet ad ius sacerdotum parochialium, quod subditi eorum non confiteantur alii sine illorum licentia, ergo per nullum privilegium concessum a Papa tollitur illud ius sacerdotum.

Item confessio alii sine licentia curati sui & absolutus ab eo, aut est vere absolutus ab eo aut non: si non, habet propositum, quod talis confessio & absolutio non valet, si sic, contra, quia aut talis tenetur iterato confiteri sacerdoti curato, aut non, si tenetur, sequitur magnum incon-

ueniens, scilicet quod aliquis teneatur confiteri peccatum de quo rite absolutus est, si non tenetur, sequitur similiter inconueniens propter statutum iuris, quod est in contrarium.

Ad idem est glo. ordinata Bern. super illo cap. Omnis utriusque sexus. Vbi dicit expresse quod Praedicatorum & Minorum per privilegium sibi concessum non possunt absolue sine licentia parochialium sacerdotum.

In contrarium arguitur, quia quicquid potest potestas inferior potest superior, maxime quando inferior totaliter dependet a superiore, sed potestas curati inferior est potestas episcopi & Papae, & ab his totaliter dependet, ergo quicquid potest curatus potest episcopus & Papa, sed de licentia sacerdotis potest audire aliquis subditus, ergo fortiori ratione potest audire, vel de privilegio episcopi vel Papae etiam sine licentia curati.

RESPONSIO. In hac questione non est differentia inter audientes confessionem ex commissione episcopi & privilegio Papae, & in privilegio includitur commissio, & si qua esset minus deberet esse dubia de habentibus privilegium Papae, quod de habentibus simpliciter commissionem episcopi, quia Papa potest dispensare in statuto iuris positum, cum ipse sit iuris conditor, non sic autem est episcopus: propter quod si probatur quod ex sola commissione episcopi possit aliquis audire confessiones sine licentia curati parochialis, fortiori ratione probatum erit quod ex privilegio Papae hoc possit fieri. Ad probandum autem primum probabuntur tres conclusiones per ordinem. Prima est quod episcopus potest audire confessiones omnium de sua diocesi sine licentia priorum curatorum. Secunda est, haec potestas potest alii committere. Tertia est quod non solum potest ea committere sacerdotibus secularibus, sed monachis & religiosis. Propter primum accipiendum est quod episcopus est ordinarius totius suae diocesis ut tenetur committere. Et hoc notat Greg. in Sum. sua de officio ordinario, & de sententia excommunicationis, unde licet archiepiscopus non possit se intromittere de subditis suffraganeorum nisi in certis casibus, tamen episcopus de omnibus casibus suae diocesis potest se intromittere. Ex hoc arguitur sic audire confessiones non requirit nisi potestatem ordinis & iurisdictionis, sed episcopus praeter potestatem ordinis quam recipit in sua consecratione ne habet potestatem iurisdictionis in toto episcopatu suo & super omnibus subditis sacerdotis parochialis, ut factum ostendit sum est, ergo potest audire confessiones omnium subditorum in episcopatu suo, imò plus pro utilitate subditorum, potest prohibere sacerdotem parochialem a confessionibus audiendis, nec mirum, quia etiam potest prohibere ipsum ne baptizet, sicut habetur expresse, 16. q. 1. cap. cunctis, & sic patet primum.

Secundo sic patet, quod episcopi tale officium possunt committere aliis. Primum, quia quae sunt iurisdictionis ordinariae possunt committi aliis, sicut expresse habetur extra de officio ordinarii, cap. his quibus, sed audire confessiones competit episcopo ratione iurisdictionis ordinariae supposito quod sit sacerdos, ergo istud potest committere alii sacerdoti. Secundo, quia extra de officio ordinarii, cap. inter cetera iura, datur episcopis ut in cathedralibus ecclesiis & ceteris collegiis assumant sibi viros idoneos coadiutores in officio praedicationis & audientia confessionum: hoc autem non esset nisi per se episcopi possent confessiones audire & aliis committere, quare &c. Minor patet, quia ex hoc quod episcopi possunt, imò debent assumere coadiutores ad audientiam confessionum clarum est quod ipsi per se ipsos possunt, quia qui assumit coadiutorem ad aliquid faciendum ipse est principalis in faciendo, & qui assumitur idem potest, alioquin frustra assumeretur, & sic patet secundum.

Tertium patet, quod episcopi possunt hoc committere non solum sacerdotibus secularibus, imò monachis & aliis religiosis, quantum hoc quidam negent propter multa iura quae habentur, 17. q. 3. cap. placuit, & cap. interdicimus: in quibus expresse videtur prohiberi monachis ut non audiant confessiones, sed sicut ex aliis capitulis patet illud intelligitur nisi de licentia episcoporum, quia de licentia eorum bene possunt, ut habetur eadem causa & q. capitulo, Ex autoritate, & capitulo sic vive, & hoc rationabiliter, quia cum ad audientiam confessionum non requiratur nisi potestas ordinis & potestas iurisdictionis